

Zasebnopravna predhodna prašanja v kazenski pravdi.

Kazensko preiskovanje in presojanje sega po določilu § 5. k. p. r. tudi na zasebnopravna predhodna prašanja. Kazenskega sodnika ne veže sodba civilnega sodnika, kar se tiče kaznjivosti obdolženčeve, samo če zadeva predhodno prašanje veljavnost zakona, se mora postaviti kazenska sodba na temelj sodbe civilnega sodnika glede veljavnosti zakona.

V tem slučaju mora toraj kazenski sodnik najprej počakati izrek pristojnega civilnega sodnika o veljavnosti ali neveljavnosti zakona in ta izrek ima za njega obligatorni pomen, bodi si pri hudodelstvu dvojnega zakona, bodi si pri hudodelstvu zakonskega umora i. t. d. sploh pri vseh deliktih, kjer v kazenskem oziru gre za to, da li ima zakon pravo istinito veljavo. To določilo je edina izjema v teoriji dokazivanja v kazenski pravdi; kazenski sodnik uvažuje dokaz s pismi ali tako imenovani Urkundenbeweis čisto svobodno; zdaj mu velja to, kar to pismo pravi, kot resnično zdaj spet ne; njemu je v poštev jemati celoto dokazilnega gradiva, kolikor so mu ga spravile stranke na zeleno mizo in kolikor ga še v posameznih slučajih arbitrio boni viri on sam dovesti in pripraviti zna; razsodba civilnega sodnika o veljavnosti obstoječega zakona, ki spada tudi med

dokaze s pismi, pa je za kazenskega sodnika *conditio sine qua non*, in to še tak pogoj, da on potem v kazenski preiskavi ali kazenski razpravi o veljavnosti zakona, za kojega se gre, ne sme drugega prepričanja imeti nego tisto, ki ga je imel civilni sodnik, ki je stvar tudi že iz stališča javnega interesa pretresoval.

Zakon pravi na dalje: kar se tiče kaznjivosti obdolženca kazenskega sodnika ne veže sodba civilnega sodnika o zasebnopravnih predhodnih prašanjih. Če se ne motimo, ima zakon le namen izključiti kaznovanje v smislu, katere koli točke kazenskega zakona, če ni storjeno kaznjivo djanje v objektivnem oziru in če v subjektivnem oziru ni dokazano, da ga je ravno dotičnik storil. Ako bi ravno kdo hotel kaznovan biti, na primer kaka katilinarina oseba, ki je zabredla tako daleč da „naprej ne ve, nazaj ne sme“, ne sme biti kaznovana, če ni storjen delikt in če ni dokazano, da ga je storil ravno tisti, ki želi biti kaznovan.

V teku kazenskega postopanja pa so večkrat presojevati in razsojevati okoliščini, ki niso ravno v dotiki z kaznjivostjo obdolženega ali vsaj v neposredni dotiki ne. Nekdo si zmisli kako hudodelstvo, kazenska preiskava se začne, pa potem zopet ustavi; obdolžena ni bila nobena oseba, ali vsaj na tak način ne, da bi zamogla potem vložiti tožbo zavoljo razžalenje časti ali ovadbo zavoljo hudodelstva obrekovanja. Ovadnik, ki je vložil ovadbo po odvetniku mora temu povrniti troške; nastane prepir med ovadnikom in pooblašcencem, bodi si zavoljo tega, ker se ta ni ravnal po ukazih stranke ali pa ni razložil, da li se da zahteva stranke doseči potom kazenske ali potom civilne pravde. Kdo, namreč ali kazenski ali civilni sodnik, presoja in razsoja ta prepir, in katera so načela dokazovanja, namreč ali svobodno uvažanje dokazov, kakor v kazenski pravdi ali stringentna načela civilnega sodnega reda?

Na to splošno prašanje je težko dati določen odgovor; vsak praktičen jurist bo rekel: to je *quaestio facti*. Praksa je jako različna in če se ne motimo, je *signum temporis* tak, da se v dvomljivih prašanjih dokazilnih načel praksa rajši odloči za svobodno gibanje, za svobodno pretresovanje do-

kazilnega gradiva, kakor za stringentna formalna načela. To je tudi prav; kajti s takim postopanjem se bližamo polagoma, skoraj bi rekli nevedoma, a vendar nepretrgano svobodnemu ocenjevanju, prostemu uvaževanju dokazov tudi v civilnej pravdi, da nam naposled ne bode težko otresti se tudi v civilnem sodnem redu tesnih spon formalne dokazilne teorije.

Rekli smo zgoraj, da je težavno odločiti se za ta ali za oni pot pri ocenjevanju in pretresovanju dokazil, kadar gre razsoditi okolnosti, ki nimajo za „kaznjivost obdolženca“ niti negativnega niti pozitivnega pomena, nego so v tem oziru popolnoma irrelevantne, pa se morajo vendar razsoditi v okviru kazenske pravde. Kak pomen ima pri teh okolnostih načelo volenti non fit injuria in volenti fit injuria, kak pomen in kake nasledke tako imenovana prekluzija, kak pomen in kake nasledke tako imenovano zatajstvo ali, kakor ga nemški učenjaki imenujejo: „Das Prinzip der Verschweigung.“

V ilustracijo teh prašanj objavimo dva slučaja.

I.

J. M. naznani dne 20. oktobra 1886. okrajnemu sodišču, da je bil dne 17. oktobra 1886 od A. P. telesno težko poškodovan. Sodna zdravnika konstatujeta težko telesno poškodbo, ker se je bila poškodba s takim orodjem (litersko steklenico) in na tak način prizadjala, da je navadno združena nevarnost za življenje. To je toraj kvalifikacija djanja po § 155. lit. a k. z. Poizvedbe, ki so se vsled ovadbe vršile, pa so pokazale, da A. P. ni nalašč te poškodbe prizadjal, nego le v stanu silobrana, ker ga je J. M. v svoji pijanosti napadal tako, da se A. P. ni mogel drugače obraniti nego da zgrabi za steklenico, ki je stala pred njim na mizi ter udari ž njo s primerno močjo po obrazu J. M.-a. Državno pravdništvo vstavi postopanje in linea criminali ter izroči spise okrajnemu sodišču za uradno postopanje zavoljo prestopka zoper telesno varnost ker je bila prekoračena meja pravičnega silobrana. Okrajno sodišče obsodi A. P. zavoljo prestopka proti varnosti telesa po § 2. lit. g

in § 431. k. z. storjenega s tem, da je v stanu silobrana proti J. M.-u prijel za jedno in potem še za drugo steklenico in ga tako po glavi udaril, da ste steklenici razleteli na kosce, vsled česar je bil J. M. telesno sicer lahko poškodovan na glavi, a vendar poškodba prizadjana s takim orodjem in na tak način, s katerim je navadno združena nevarnost za življenje.

Ob enem je bil A. P. tudi obsojen po § 389. k. p. r., da mora povrniti troške kazenskega postopanja.

Tudi proti J. M. je drž. pravdnštva upravitelj stavil pri glavni razpravi predlog, naj se kaznuje po § 431. k. z., ker je A. P. brez vzroka djansko napadal in ga dvakrat s pestjo po glavi udaril. Ker pa J. M. ni bil s tem zadovoljen da bi se o tem djanji zajedno z onim djanjem oziroma prekoračenjem silobrana razpravljalo, katerega je obdolžen A. P., razpisala se je nova glavna razprava proti J. M., pri kateri je bil po § 431. k. z. obsojen ter tudi zavezan, da mora povrniti troške kazenskega postopanja. Obadva obsojenca pritožila sta se zavoljo izrečene krivde; vzklicno z sodišče pa je potrdilo v vseh ozirih sodbo prvega sodnika.

Ko dotičnika prestaneta svojo kazen, so se glede na to, ker so bili troški od obeh iztirljivimi izrečeni, troški kazenske pravde od vsakega na polovico iztirjali, troške izvršbe kazni pa je moral povrniti vsak sam za se. Troški kazenske pravde so znašali 17 gld. 75 kr., toraj je prišlo na vsakega 8 gld. 87 $\frac{1}{2}$ kr. A. P. plača brez obotavljanja, J. M. pa noče nič plačati; plačilno povelje postane pravomočno, začne se mobilarno zvršilo ter dospe celo tako daleč, da se razpiše dan za zvršilno dražbo zarubljenih premičnin.

Na dan zvršilne dražbe plača J. M. znesek, zajedno pa prosi, naj se zvršilo vstavi in naj se mu znesek, katerega je pri sodišči položil, vrne, t. j. tisti znesek, ki obsega polovico troškov kazenske pravde; toraj svota 8 gld. 87 $\frac{1}{2}$ kr.

Okrajno sodišče odbije to prošnjo, z ozirom na to, da je bil A. P. samo prekoračenja silobrana po § 2. lit. g. in § 431. k. z. krivim spoznan, nadalje z ozirom na to, da se je posebna razprava proti J. M. vršila le iz zgolj formalno-pravdnih razlogov, nadalje z ozirom na to, da je zvršilo že

do izvršilne dražbe dospelo, toraj prva in druga stopinja izvršila, kakor tudi plačilno povelje v pravno moč stopila. Proti temu sklepu se pritoži J. M. naglašajoč: Sodnozdravniška preiskava bila je prouzročena samo z onim djanjem, kojega je bil A. P. krivim spoznan, namreč s prekoračenjem silobrana po § 2. lit. *g*. in § 431. k. z.; njega toraj polovica stroškov sodnozdravniške preiskave njegovih poškodb po § 389. k. p. r. nikakor zadeti ne more. A. P. mora vse stroške sodnozdravniške preiskave, ki stane 17 gld. 31 kr., sam povrniti. Vzklicno sodišče je tej pritožbi ustrezajoč sledeče odredilo: Plačilno povelje okrajnega sodišča kakor tudi vso izvršilno postopanje, v kolikor se je za znesek sodnozdravniške preiskave J. M. proti A. P. naperilo in dovršilo, se kot neveljavno uniči; pritožitelju J. M. naj se vrne polovica stroškov sodnozdravniške preiskave, katere je že plačal. Razlogi povdarjajo, da se pritožitelj niti v smislu kazenskega zakona niti v smislu kazenskopravnega reda ne more smatrati ali prištevati soudeležencem pri kaznjivem djanji, katero je povzročilo sodnozdravniško preiskavo; toraj se od njega tudi ne more zahtevati, naj povrne ali plača polovico dotičnih stroškov.

Proti temu sklepu pa se usiljujejo drugi, važni pomisleki. Lahko se reče, ne ozirajoč se na pravomočno plačilno povelje: djanje J. M. ki se je kronologično prej godilo in ki ustanovi prestopok po § 431. k. z., je agens, djanje A. P., ki se je kronologično pozneje godilo ter ustanovi prestopok po § 2. lit. *g* in § 431. k. z. je reagens; če je sodnozdravniško preiskavo in dotične stroške prouzročilo le slednje, sta vendar nasproti državni blagajnici, ki terja povrnitev dotičnih stroškov zdravniške preiskave, obadva namreč J. M. in A. P. v smislu §§ 1301. in 1304. o. d. z. zavezana te stroške vsak na polovico povrniti.

To bi v tem slučaju tem bolj ugajalo pravici, ker bi, ako bi J. M. nasprotnika A. P. ovadil samo zavoljo prekoračenja silobrana, zadostoval samo jeden zdravnik; toraj bi se bili troški znatno zmanjšali.

Iz navednega slučaja je na hip razvidno, da ste prva in druga instanca različno sodile okolnosti, ki ležijo izven

obsega prašanja: je-li obdolženec kazni vreden ali ne. Sodili ste različno, in vendar po enem in istem načelu svobodnega pretresovanja in razmotrivanja; višja instanca se ni čisto nič zmenila ali ozirala na to, da je plačilni nalog za J. M. že pravomočen postal ter da se je J. M. že bil podvrgel plačilu s tem, da se ni poslužil pritožbe; contumacia ni imela zanj nobenih hudih nasledkov. Prva instanca se pri rešitvi glede troškov kazenske pravde ni mogla prepričati, da se je djanje jednega in drugega obdolženega vršilo v posebno določenih stopnjah ali stadijih, nego je vzela djanja obeh kot jednohipno celoto, kar je v istini tudi bilo, ter vzela oba obdolženca kot enakomerno in solidum zavezana povrniti tiste troške, ki so bili potrebni, da se je zvedla resnica, da se je sklenila prava sodba, oziroma, ker sta J. M. in A. P. v stanu troške plačati, pro parte dimidia.

Nastane pa prašanje, ali bi bilo umestno od A. P. toliko troškov kazenske pravde oziroma sodnozdravniške preiskave zahtevati, koliko bi se jih bilo navrglo, če bi se djanje prima vista kot prekoračenje silobrana preiskovalo in potem razpravljalo. V tem slučaju bil bi po § 452. št. 6. k. p. r. potreben samo jeden zdravnik, vsi večji troški bi pa zadeli državno blagajnico. Kazenskemu smotru bi se s to razdelitvijo zadostilo, fiskalni smoter pa zahteva v tem oziru več strogosti.

II.

Drugi slučaj, katerega smo se namenili objaviti, je sledeči:

M. iz gorenje Lužnice ima od svoje še živeče matere terjati na podlagi juterne*) iz leta 1879 doto v gotovem znesku. Mati je namreč prodala vse svoje zemljišče in se zavezala pri možitvi svoje hčeri M. plačati toliko in potem v določenih obrokih spet toliko in toliko denarja; pridržala pa si je hranilnične bukvice v znesku nad 1500 gld. kot nekak rezervni zaklad za poznejše potrebe, za bolezni i. t. d. Hranilničnih bukvic v vrednosti nad 1500 gld. pa mati ni imela pri sebi, boječa se, da bi ji bile vkradene, pa tudi svoji hčeri M. jih ni v varstvo izročila, ampak izročila jih

*) „Juterna“ rabi narod v Slovenskih Goricah za „Ehepacte“.

je čisto tujemu možu S., ki je vžival v okolici posebno zaupanje in glede katerega se ni bala nobenega poverjenja.

V omenjeni juterni nahajamo passus: „ . . . es verbindet sich die Mutter ihr (to je M.) binnen 2 Jahren auf Erbschaftsrechnung als Vorhilfe einen Betrag pr. 300 fl. auszubezalen. Zudem sichert Letztere ihrer Tochter (to je M.) eine weitere erst nach dem Tode fällige Erbschaft per Einhundert Gulden zu“ Kakor že rečeno, hranilnične bukvice v znesku nad 1500 gld., iz katerih bi mati lahko po pretečenem obroku realizovala tistih 300 gld. ter svoji hčeri plačala dolg, bile so shranjene pri S., M. ni hotela po pretečenem dveletnem obroku svoje matere in vžitkarice s terjanjem in tožbami nadlegovati, ker je bila prepričana, da se denar ne bode zgubil, ker mati rajši v svoji skromnosti kot vžitkarica životari, nego da bi kapital v hranilničnih bukvicah naložen začela rabiti. Leta 1887 pa depozitar S. ni vžival več toliko zaupanja; M. gre k nekemu zagovorniku v kazenskih rečeh in mu razloži stvar, sklicevaje se na zgoraj omenjeno, k plačilu že davno zapadlo svoto 300 gld., katero naj bi ji on, zagovornik v kazenskih zadevah, iztirjal; ob enem mu M. podpiše generalno pooblastilo, navadno pri odvetnikih. Zagovornik N., sluteč, da je menda S. denar matere poveril, iz katerega bi se omenjenih 300 gld. moralo izplačati, vloži v imenu M. ovadbo zavoljo hudodelstva izneverjenja, ne da bi bil prej v civilnem potu iztožil od matere onih 300 gld. Zagovornik v kazenskih zadevah je toraj popolnem prezrl, da M. z S. direktno ni stopila v nobeno pravno razmerje in da ni podstave za ovadbo. Poizvedbe so se proti S. vršile; bile so pa tudi koj vstavljene, ko se je razvidlo, da je mati S.-u tudi dovolila porabo hranilničnih bukvic v lastno korist proti temu, da ji v vsakem slučaju povrne dotični znesek.

Zagovornik v kazenskih zadevah terja potem, ko so bile kazenske poizvedbe proti S.-u že vstavljene, od svoje stranke M. plačilo svojih ekspenz. M. videča, da zagovornik ni dosegel nobenega stvarnega uspeha za njo, čeravno ima popolnoma likvidno terjatev v znesku 300 gld., vgovarjala je proti temu plačilu, ko je bila v smislu § 305. k. p. r.

zaslišana ter je trdila, da ona ni naročila zagovorniku naj proti S.-u ovadbo zavoljo hudodelstva izneverjenja vložiti, ampak mu je le rekla, naj tistih 300 gld. iztirja tako, da nje, M., ne bo nič „koštalo“, kar ji je zagovornik tudi obljubil. Trdila je nadalje, da bi moral, ker ona ni vešča sodnega poslovanja, zagovornik izvoliti pravo pot iztirjanja, pristen modus procedendi. Konečno je izrekla, da ona ne privoli zagovorniku niti krajcarja za njegovo nevspešno in neumestno poslovanje. Okrožno sodišče je, ne oziraje se na ta vgovor, prisodilo zagovorniku troške za njegovo poslovanje v imenu M. ter primerno znižalo številke posameznih toček ekspenzara.

Proti temu odloku se pritoži M. do nadsodišča v G. sklicevaje se na prejšnje argumente ter ob enem poudarja, da ona zagovorniku ni drugega podpisala nego v nemškem jeziku sestavljeno generalno pooblastilo. Informacije ali tako imenovane „species facti“ pa mu v umljivem jej jeziku ni podpisala.

Nadsodišče v G. je to pritožbo zavrglo in v svojih razlogih povdarjalo, da s tem, da se troški zagovorniku na toliko in toliko določijo, še ni rečeno, da jih mora M. zagovorniku tudi plačati; kajti njena obveza k temu plačilu še se mora v drugem potu potrditi ali zanikati.

Razsodilo okrožnega sodišča v drugem slučaju o zasebnopravnem predhodnem prašanju ni v soglasji s prvim, kajti, ako se je zdelo razveljaviti kazenskim odlokom zvršilo, ki je zavoljo kazenskih troškov dospelo že do zvršilne mobilarne dražbe, se je vendar v drugem slučaju moralo pri ukrepanji in razmotrivanji glede troškov kazenskega zagovarjanja ali zastopanja prašanje vsiliti: ali sploh pristoji v tem slučaju zagovorniku kaka odškodnina za njegovo poslovanje v imenu stranke M.? Mi interpretujemo § 395. k. p. r., ki ima določilo za ta slučaj, sledeče: Sodišče ima zastopniku troške za njegovo kazensko poslovanje v imenu stranke določiti le takrat, kadar stranka vgovarja visokosti številke, pa priznava ob enem svojo obvezo za povrnitev teh troškov; ako pa stranka zanika sploh svojo obvezo, trdeča,

da bi drugi zagovornik vendar le vspešneje posloval za njo v njenem imenu, takrat bi se pa kazenski sodnik sploh ne smel vtikati v preskušnjo posameznih števil, nego vprašanje ali in koliko ima stranka za kazenske troške povrniti svojemu zastopniku prepustiti civilnemu sodniku.

V tem še nas bolj potrjujejo besede zakona, ki v § 395. k. p. r. alineja 3. določuje:

„Zoper določbo pristojbin, kakor jo izreče sodišče na prvi stopinji, smeta se obe strani pritožiti.“ Beseda „določba pristojbin“ pomeni vendar le količino, visokost številke, kvantitativno mero, ne da pa se iz te besede izvaja, da bi zamoglo sodišče druge instance prašanje meritalne obveze konečno presoјati in rešiti. Kaj pa takrat, če stranka vgovarja po § 1299. o. d. z., da ji je zagovornik s tem, da je neumestno zabredel v kazenski proces, povzročil škodo, katero ji mora povrniti? Ali naj reče sodnik: stranka, toliko imaš kazenskemu svojemu zastopniku povrniti za njegovo poslovanje? Stranka trdi: zagovornik mi je dolžan zamudne obresti i. t. d. povrniti, ker se je stvar po neizvedenosti njegovi v kazensko tir spravila?

Želeli bi, da se še kdo drug o tem vprašanju oglasi; konečno se da v takih slučajih enakomerno postopanje doseči.

A. Brumen.

Pravniški razgovori.

VI.

Stvar, o katerej hočem danes sprožiti besedo, je jako kočljiva in težko se je razgovarjati o njej tako, da bi se ne čutil eden ali drugi slovenskih pravnikov, če ne žaljenega, pa vsaj zadetega; kajti zamolčati ne morem, da se pri nas, kakor tudi drugod, le prerado pozabi, da je v marsičem ojstra, če tudi komu neljuba beseda stvari v korist in da ni prav, če se takoj išče v njej žalilni namen!

Ni mi — in tudi bilo mi ni nikdar — v mislih osobno grajanje in žaljenje; povdarjal sem že v prvem svojem razgovoru, da želim s svojimi pravniškimi razgovori, kolikor mi dopuščajo moči, koristiti stvari, katerej sem se posvetil

po svojem poklicu; v koliko bodem svojo željo dosegel, ne vem; po sedanjih znamenjih soditi pa bom moral svoje s prva gojene nade v marsikaterem oziru utesniti.

Živo še so mi v spominu časi, ko se je z mladostno navdušenostjo gojila leposlovna pismenost slovenska v „Glasniku“ in „Dunajskem Zvonu“: vse, mlado in staro naročalo in prebiralo je te leposlovne liste s tistim veseljem in zanimanjem, s katerim edino se da doseči kaj vspešnega. Doseglo se je tem potom tudi res v slovenski leposlovni pismenosti v kratkem času toliko, da si človek nikdar ne bi bil upal misliti, da je to mogoče! „Dunajskemu“ sledil je „Ljubljanski Zvon“, kateri mu je vredni naslednik in katerega prebiramo z enakim zanimanjem in veseljem.

Kaj hočem z navajanjem leposlovnih listov? Ti so nam za kratek čas; zanje se je lahko zanimati in posebno v mladosti se nam ogreva zanje srce; pozneje v letih možke dobe ohladi se več ali manj tudi to zanimanje.

Tako bode si marsikdo mislil; a jaz nisem tega mnenja in kam merim, videlo se bode kmalo.

Kako sodijo moji sovrstniki sedaj o slovenskem leposlovju, ne vem; mislim pa, da se v tem niso dosti spremenili, kakor tudi jaz ne. Mladeniške navdušenosti sedaj pri nas res ni več za to in je tudi treba ni: na naše mesto stopili so drugi, in mož misli ter čuti nekoliko drugače, kakor neizkušeni mladenič; zanimanje za leposlovno pismenost pa nam je — sodim vsaj po sebi — ostalo nespremenjeno! Tako mora tudi biti, brez tega bi ne bilo napredka in slovstvo šlo bi hitro rakovo pot.

Ne za kratek čas, tudi ne več iz mladeniškega navdušenja naročamo in prebiramo sedaj mi — mladina seveda tudi sedaj goji zato še navdušenje — leposlovne liste; pač pa iz zanimanja za stvar, ker je razvoj leposlovne pismenosti imeniten del narodne omike in ker je dolžnost vsakega razumnika, da podpira na tem polji delujoče liste.

Če nam velja to že za leposlovne liste, koliko bolj smo potem slovenski pravniki dolžni podpirati edini svoj strokovni list, kateri dela po svojej moči za razvoj slovenske pravne literature!

Javno se tudi morebiti misli, da je v tem oziru vse v najboljšem redu; da pa temu žalibog ni tako, znano je „Pravnikovemu“ izdajatelju in onim, ki so ž njim v dotiki.

„Razlagov“, kakor tudi prvi „Pravnik“ sedanjega izdajatelja imela sta toliko naročnikov, da sta bila v tem oziru zadovoljna; pritoževalo se je le, da primanjkuje sodelavcev.

Tudi sedanjemu „Pravniku“ oglasilo se je do sedaj le malo sodelavcev, kar govori za to, da se slovenski pravniki ne zanimajo dovolj za namen in važno nalogo tega lista; a sedanjemu „Pravniku“ namenjena je bila še druga žalostnejša skušnja; česar njegova prednika nista skusila, to skuša on: njemu se ni oglasilo tisto število naročnikov, katerega se je smel nadejati.

To je žalostno znamenje v sedanjih razmerah, ko se poganja vse za slovensko uradovanje; pa resnica je, katera se ne da prikrivati in če se bode tudi kakemu nasprotniku slovenskega uradovanja poljubilo, porabiti to v svoje namene, ne moti me to, da bi ne sodil o stvari, kakor se mi vidi v istini; zavarujem pa se že naprej proti temu, da bi se dalo iz tega sklepati, da je s tem dokazana nesposobnost jezikova; ta je razvit popolnoma, samo poznati ga je treba.

Nikar naj se ne misli, da gleda kdo pri tem listu na kak dobiček; tega Slovenci nismo vajeni, najmanj pa pri strokovnem listu! Če kje, dela se gotovo pri „Pravniku“ le z uzornimi nameni; gmoten dobiček ni nikomur v mislih.

Namen „Pravnikov“ mora biti dobro znan slovenskim pravnikom; tem žalostneje je, da ni dobil list take podpore, kakor jo zasluži namen njegov.

Najžalostneje pri vsem tem pa je to, da se med naročniki „Pravnikovimi“ pogrešajo slovenski pravniki, o katerih sem vedno sodil in tudi še sodim, da so odločni in odlični slovenski pravniki. Kaj je vzrok tej prikazni, ni mi znano; imam jih za resne in prepametne može, da bi jim mogel kdo podtikati osobne vzroke; če pa takih ni, more biti vzrok le brezbriznost za našo stvar — in to bilo bi še hujše!

Ne pristojna ravno meni sodba o vrednosti „Pravnikovih“ spisov; a sodi naj se o njih še tako ojstro: reči se ne more, da nimajo nikake znanostne vrednosti; pisalo in tis-

kalo se je v drugih neslovenskih enakih listih že marsikaj slabšega.

Pisalo bi se o tem lahko še cele strani, a naj zadóstuje toliko! Žal mi je, da morajo čitati „Pravnikovi“ naročniki ta razgovor, kateri itak njim ne velja; in žal mi je, da ga ne bodo čitali oni, katerim je namenjen, — namenjen z najboljšimi nameni — ne da bi jih žalil in odtujil, temveč da bi jih pridobil.

* * *

Ko je bil ta razgovor že pisan, čul sem od več prijateljskih strani vest, katera me je iznenadila in skoraj osupnila: „pravniški razgovori“ smatrajo se v nekaterih krogih za žaljive.

Ž njimi nisem imel toraj sreče in namena svojega nisem dosegel, pač pa to, česar nisem nikdar nameraval!

Da jemljem sedaj z razgovori slovo je naravno; kajti ko bi jih nadaljeval po načrtu, kakor ga imam, slišala bi se še marsikaka beseda, katero je pri sedanji osobni občutljivosti bolje zamolčati. Bojim se, da sem morebiti celo „Pravniku“ škodoval, in da zarad mojih razgovorov nima list tiste naklonjenosti, katere mu je želeti. To bi mi bilo še bolj žal. Da pa ne ostane „odium“ na „Pravniku“, izrekam stem, da jemljem na se vso odgovornost za „pravniške razgovore.“

Dr. Kavčič.

Slovenski vpisi v zemljiške knjige.

V tej zadevi, katero smo mi razpravljali v št. 2 t. 1., odgovoril je pravosodni minister dr. Pražák v seji državnega zbora dne 14. maja 1888 na stavljeni mu interpelaciji. Odgovor se glasi po stenografskem zapisniku tako-le:

„V seji visoke zbornice dne 11. oktobra 1887 interpelevali so me gosp. poslanci dr. Foregger in tovarši, potem gosp. polanci dr. Sturm, dr. Magg, vitez Moro in tovarši v istej zadevi, namreč zavoljo mojega ukaza do nad sodišča v Gradci z dne 21. julija 1887, zadevajočega ravnanje

z zemljeknjižnimi vlogami v okrožji nadsodišča graškega glede jezika.

Usojam se odgovarjati zajedno na obe interpelaciji, o katerih sem govoril že v seji budgetnega odseka dne 26. januarja t. l.

Po svojej vsebini znani ukazi pravosodnega ministerstva z dne 15. marca 1862, 20. oktobra 1866 in 18. aprila 1882, na katere se sklicujejo gosp. interpelanti — natisnjeni so v Kasererjevem Handbuch der Justizverwaltung, II. knjiga, stran 342 do 345 — nameravajo uvesti vporabo slovenskega jezika pri sodiščih v slovenskih pokrajinah okrožja graškega nadsodišča.

Izjeme v njih ni za noben oddelek pravosodja, ampak po svojih besedah se nanašajo na kazenske in zasebnopravne, na prepirne in neprepirne zadeve.

Iz tega sledi, da se nanašajo te naredbe tudi na rešitev zemljeknjižnih vlog, ker te niso bile izjete.

Izza leta 1882. prihajale so mi pogostoma pritožbe iz slovenskih pokrajin, da se prezirajo navedeni ukazi. Jaz sem zmirom skrbel, da se tem pritožbam, če bo bile vtemeljene, v okom pride, v kolikor je to dopuščalo jezikovno znanje sodniških uradnikov.

Leta 1884. dohajale so mi posebno iz Kranjskega pritožbe proti izključljivi rabi nemškega jezika pri napravi novih zemljiških knjig in pri reševanju ter vpisovanju slovenskih zemljeknjižnih vlog.

Dovprašavši sodišča nisem smatral umestnim, ukreniti kaj zarad naprave novih zemljiških knjig, katere so se napravljale na Kranjskem vseskozi v nemškem jeziku, opozoril pa sem na to, da bode zanaprej pri vpisovanju v te knjige treba natanko in brez izjeme pokoriti se ukazom, urejajočim porabo slovenskega jezika pri sodiščih, katere sem prej omenil, ter reševati, oziraje se tudi na propise zemljeknjižnih zakonov, dohajajoče zemljeknjižne prošnje in na podlagi rešitve vpisovati v zemljiško knjigo v tistem dežel-nem jeziku, v katerem je pisana vloga.

Kolikor je meni znano ravnalo se je na Kranjskem od tega časa sem v tem zmislu, in ker mi ni došla nobena pri-

tožba, sodim, da se vrše slovenski vpisi v zemljiške knjige brez ovire.

Dne 1. junija 1887. došla mi je pritožba, v katerej se je navajalo, da je za mesto delegovano okrajno sodišče v Celji slovensko zemljeknjižno prošnjo sicer v slovenskem jeziku rešilo, v zemljiški knjigi pa vpis zvršilo v nemškem jeziku.

Ko se je dognalo, da je to istina, izdal sem do nadsodišča v Gradci ukaz, ki je predmet interpelaciji gospodov.

O tem ukazu obvestilo je nadsodišče graško prizadeta sodišča s svojim ukazom z dne 10. avgusta 1887, ki je doslovno sprejet v interpelacijo, naj se ravnaajo po njem.

Iz tega sprevidi visoka zbornica, da je bil namen ukazu le, odpraviti vtemeljene pritožbe in doseči enako zakonito postopanje.

Kajti, če se morajo po veljavnih propisih reševati v slovenskih pokrajinah nadsodišča graškega slovenske zemljeknjižne vloge v slovenskem jeziku, potem sledi iz določil § 102. o. z. z. ter §§ 5. in 9. v državnem zakoniku (št. 5 ex 1872.) objavljene instrukcije pravosodnega ministerstva k temu zakonu, da se mora tudi vpisovati v zemljiško knjigo v tem jeziku.

Drugega postopanja ne bi bilo mogoče zagovarjati z ozirom na naravo javnih knjig, ki zahteva popolno soglasje med vpisom in obvestilom do prizadetih strank.

S tem sem po svojem mnenji izcerpal bistvo stvari, odgovarjati mi je le še na nekatere posebne opazke gospodov interpelantov.

Očitanje, da sem s svojimi ukazi, izdanimi vsled posebnih pritožb, administrativnim potom razsojeval ter s tem segal v judikaturu sodišč, je neosnovano, ker odločbe, katere so izdajala sodišča v posameznih slučajih, ki so bili predmet pritožbam, ostale so nespremenjene in ravno tako izvršeni vpisi v zemljiške knjige, ukazi zadevali so le postopanje sodišč v prihodnje.

Kar se opazke tiče, da slovenski jezik strokovno ni dovelj razvit, naj le omenim, da so objavljeni občni zemljeknjižni zakon in deželni zakoni o napravi zemljiških knjig in njih notranji uredbi na Štajerskem in na Kranjskem ter vsi daljni tega se tikajoči ukazi in zakoni v slovenski iz-

daji državnega zakonika ter deželnih zakonikov teh dežel, toraj slovenskemu jeziku nikakor ne manjka teh izrazov.

Vrh tega se, kakor sem že omenil, na Kranjskem že dolgo tudi v zemljeknjižnih zadevah brez ovir uraduje slovenski in kar je na Kranjskem izpeljivo, za to v jezikovnem oziru tudi v slovenskih pokrajinah Štajerskega in Koroškega ne more biti zadržkov.

Gospodje interpelanti naglašali so konečno tudi narodno gospodarsko stališče.

V okviru odgovora na interpelacijo mi ni mogoče razmotrivati te strani prašanja, naj toraj omenim le, da se tudi po drugih deželah vpisuje v javne knjige v več jezikih, ne da bi to škodilo realnemu kreditu.

Naposled omenjali so gosp. interpelanti, da tega ukaza nisem dal objaviti v ukaznem listu pravosodnega ministerstva, da nisem dovolil prijaviti ga deželnemu odboru štajerskemu in koroškemu in drugim autonomnim korporacijam, pa sem dovolil, naj se prijavi doslovno pritožitelju.

Glede zadnje opazke vrinila se je pomota, kajti nadsodišču se je naročilo, naj vrne pritožbo pritožitelju z opazko, da se je o njej primerno vkrenilo. Sodiščem namenjen ukaz se toraj pritožitelju doslovno ni prijavil.

V ukaznem listu pravosodnega ministerstva pa se ukaz zarad tega ni objavil, ker se je ž njim z ozirom na posamičen slučaj zahtevala ubogljivost nasproti obstoječim propisom in odstranjenje nedostatkov, ki so se pokazali v praksi le jednega nadsodišča.

Iz ravno tistega razloga nisem imel povoda, da bi dovolil, prijaviti ukaz uradno imenovanim deželnim odborom in drugim korporacijam.“

Višje oblasti in instancije v občinskih zadevah po občinskem redu za Kranjsko z dne 17. februarja 1866.

— 176 —

		Zoper odločbe ali opustitve	
		župana ali predstojništva (§§ 15, 30, 49—60)	občinskega odbora (§§ 13, 30—40)
v samo-svojem področji (§ 28),	če se je oglasila pritožba,	razsoja okrajno glavarstvo, če se je žalil zakon ali napačno rabil (§ 96), v drugih slučajih občinski odbor (§ 39).	razsoja deželni odbor (§ 91), okrajno glavarstvo pa ima pravico zistirati izpeljavo sklepov, če se je področje preseglo, ali zoper zakon pregrešilo (§ 95).
	tudi če ni pritožbe,	ima okrajno glavarstvo pravico, če se je prestopilo področje ali zakon, zistirati dotične sklepe (§ 94); če člani predstojništva zanemarjajo ali zlorabijo svoje dolžnosti, ima deželni odbor pravico, kaznovati jih (§ 92 in po zakonu z dne 23. avgusta 1876, št. 15. dež. zak.).	ima okrajno glavarstvo pravico sklepe zistirati (§§ 94, 95) ter potrebno ukreniti v zmislu §§ 97 in 99, če se ne spolnjujejo dolžnosti; deželni odbor pa je pristojen v zadevah, ki se tičejo občinskega premoženja (§§ 2, 4, 62, 79, 87, 89, 90 in zakon z dne 5. januarja 1882, št. 8 dež. zak.) ter imenuje zastopnika, da se prepriča dožene s pravdo, če je občinski odbor sam zadet (§ 93.)
v izročnem področji (§§ 29, 58),	naj se je oglasila pritožba ali ne,	nadzoruje okrajno glavarstvo ter sme sklepe zistirati in prenařejati, če se je žalil zakon (§ 94), kaznuje, če so se žalile dolžnosti (§ 98) ter razsoja o pritožbah (§ 96).	razsoja okrajno glavarstvo, katero ima sploh pravico zistirati ali prenařejati sklepe (§ 94, 95) ter mora ukreniti, če se dolžnosti zanemarjajo (§§ 97, 99). <i>Gl.</i>

Pravosodje.

a) Pomen mnenja zvedencev za tolmačenje izrazov, rabljenih pri sklepanji pogodbe.

Valentin J. prodal je Antonu M. mesca februarja 1885. l. smreke iz svojega gozda v R. ter trdi, da sta se zmenila tako, da mora kupec vse smreke, razun nekaterih debelejših, ki so za pilo, obtesati v gozdu, da sme izvažati le trame ter da ostanejo vsi odpadki, kot: lubje, veje, vrhi, trske itd. last prodajalčeva. Tožnik Valentin J. trdi, da je Anton M. vso drevje že v gozdu obelil ter vso lubje, katero bi moralo po pogodbi ostati prodajaleu, prodal, zarad tega zahteva Valentin J. zraven drugih prekršajev sklenjene pogodbe tudi zavoljo tega odškodnino od Antona M. za prodano lubje.

Prvi sodnik pripoznal je odškodnino, katere visokost je odvisno storil od cenilne prisege.

Razlogi:

. . . . tožnikove priče so sicer potrdile ter je s tem dokazano, da je smel toženec glasom pogodbe, izvzemši nekatera debelejša drevesa izvažati le trame, da je moral toraj smreke v gozdu obtesati in da so imeli ostati odpadki prodajaleu. Kaj pa vse spada med odpadke, ali tudi lubje, ter da-li se je pri sklepanji kupne pogodbe o lubji posebej govorilo, o tem priče ničesar ne vedo.

Tožnik ponuja dokaz z zvedenci za to, da je, če se pogodba tako sklene, da ostanejo odpadki prodajaleu, prištevati tudi lubje odpadkom, če se ni nič posebnega določilo o lubji. Zvedenci so to potrdili, rekoč, da je prištevati tudi lubje odpadkom, če se je v obče le določilo, naj ostanejo odpadki prodajaleu ter se o lubji ni nič posebnega določilo.

Tožnik je toraj opravičen, terjati odškodnino za vso vrednost odtegnjenega mu lubja tistih smrek, katere je toženec v gozdu obelil in obtesal. Tožnik trdi, da je toženec lubje za 45 gld. prodal, čemu toženec vgovarja, ter tirja to svoto. V dokaz te okolnosti ponujena glavna prisega ni odločilna, kajti tožnik imel bi tudi v slučajih, da toženec lubja sploh ni, ali ni za tako ceno prodal, pravico, terjati vso vrednost lubja kot odškodnino. Odločilna je le cenilna prisega, katere se mora v tem slučajih dopustiti po § 217. o. s. r., ter tožniku prisoditi svoto, katero potrdi s cenilno prisego.

Vsled apelacije toženčeve je nadsodišče graško preinačilo sodbo prvega sodnika, (sodba z dne 16. februarja 1887, št. 589) ter tožbeno zahtevo popolnoma zavrnilo iz teh

r az l o g o v.

Tožbena zahteva, katerej je vgodil prvi sodnik, se opira na pogodbo, sklenjeno med strankama o odpadkih prodanih dreves.

Priče soglasno potrde, da pri sklepanji pogodbe med strankama izrečno ni bil govor o lubji, ampak da si je pridržal tožnik v obče le to, kar izpod sekire pade, ali kakor pravi priča Jakob G. „kar se odseka in v drva sliši“, priča Janez J. „veje in trske“, priča Jakob M. „kar odpade, veje in trske“, priča Andrej J. „kar odpade“, konečno priča Ferdinand J. „kar spod sekire pade“.

Tožnik trdi, opiraje na to svojo tožbeno zahtevo, da je toženec prodal lubje posekanih dreves. Znano je, da je le tisto smrečje lubje trgovska roba, katero se dobi, če se smreke olupijo preden se otešejo, tisti kosovi lubja pa, kateri pri obtesovanji kot trske odpadejo nimajo kot lubje nobene vrednosti. Iz lastnih trditvev tožnikovih shaja toraj, da lubje, o katerem pravi, da je njegovo, ni padlo izpod sekire, da ga ni prištevati niti „odpadlemu“ niti „odsekanemu“, da toraj tudi ne spada med tisto, kar si je pridržal glasom že napominane pogodbe tožnik od prodanih smrek. Tega sklepa tudi mnenje zvedencev ne more ovreči, ker tolmāčenje izrazov, rabljenih pri sklepanji pogodbe, pristojna le sodniku, ki se mora pri tem ravnati po propisih §§ 914. in 915. o. d. z., ne pa zvedencem, razun če gre za izraz, ki je terminus technicus kake znanosti, umetnosti ali obrtnosti. Za tak izraz pa ni moč smatrati izraza „o d p a d k i“ pri lesni trgovini. Mnenje zvedencev izraža toraj le osobno njihovo mnenje o pomenu izraza, katerega ste rabili stranki sklepaše pogodbo, to osobno mnenje pa za sodnika ni nobenega pomena.

Tožnik toraj ne more od toženca za lubje terjati odškodnine in zaradi tega morala se je tožbena zahteva, v kolikor na to meri, zavriniti in vgoditi apelaciji toženčevi.

Revizijo tožnikovo zavrnilo je najvišje sodišče s sodbo z dne 18. maja 1887, št. 5077 in potrdilo sodbo nadsodišča.

R az l o g i.

Glasom pogodbe, sklenjene med strankama, s katero je tožnik prodal tožencu smreke iz svojega gozda v R., je smel toženec po po-

vedbah tožnikovih iz gozda spravljati le obtesan les t. j. trame — izvzemši nekatera debeleja drevesa za pilo — odpadki pa, kot lubje, veje, trske, morali bi ostati tožniku. Toženec pravi, da o lubji ni bilo govora. Če se pri sklepanji pogodbe ni povedalo, kaj spada med odpadke, če se lubje sploh ni omenjalo, potem ga tudi po smislu besed ni moč prištevati onemu, kar je moral toženec pustiti v gozdu, t. j. odpadkom.

Iz izpovedb prič je razviditi, da se pri sklepanji pogodbe niti lubje ni izrečno omenjalo, niti ni rabila beseda, ki bi dokazala voljo pogodnikov, izključiti lubje iz kupne pogodbe.

Po mnenji zvedencev je sicer prištevati odpadkom tudi lubje.

Na to mnenje pa se ni treba ozirati, ker v predležem slučaju ne treba določevati takih djanskih okoliščin, za katera je treba posebnega strokovnega znanja, ker ni treba ocenjevati tehničkega prašanja, ampak treba je le razlagati določila pogodbe in pri tem se je ravnati po zakonitih pravilih razlaganja. Za to pa je odločilen v prvi vrsti pomen besed in razlaganje, katero s tem ni v soglasji, dopustno je le takrat, če je osnovan razlog za to, česar pa tukaj ni. V očigled vsemu temu je sodba nadsodišča vtemeljena.

b) O tožbah zaradi vrnitve poplačane menice razpravljati je v rednem postopku.

Vsled prošnje J. L—a izdalo je deželno sodišče v Ljubljani meniški plačilni nalog proti A. M., ki je za tem poslal J. L—u po pošti vso svoto, priložil dvoje mark ter prosil naj se mu vrne menica. J. L. tega storil ni. A. M. zahteva toraj v tožbi, naperjeni proti J. L—u izročitev menice ter prosi naj se za razpravo odredi dan. Deželno sodišče ljubljansko uvedlo je o tožbi redni pismeni postopek ter jo vročilo tožencu na odgovor v 30 dneh.

Zoper ta odlok oglasil je tožnik rekuza.

Nadsodišče v Gradcu je z odločbo z dne 18. januarja 1888 št. 748 — uvaževaje, da tožba zahteva izročitev neke menice zaradi poplačanega dotičnega meničnega dolga in pobotanje menice, da ta tožba ni primerna za postopek po meničnem pravu v smislu naredbe pravosodnega ministerstva z dne 25. januarja 1850, št. 52. d. z., da se sme ta postopek po §§. 1. in 3. ravno tam uporabljati le na tožbe zaradi terjatev iz menic, kakor se to razvidi tudi iz določil §§. 5. in 9.

napominane naredbe pravosodnega ministerstva, po kateri se mora na menično tožbo takoj izdati menični plačilni nalog, dan v obravnavo po meničnem pravu pa razpisati samó tedaj, če tožnik sam prosi edino le za vpeljavo menično-pravnega postopka ali če se ne more izdati plačilni nalog zaradi kakove pomankljivosti pri priloženih dokazilih; z oziroma to, da se splošno-pravni značaj tožbene zahteve — izročitev zavezne listine zaradi poplačanja in pobotanje — vsled tega še ne spremení v menično-pravni, ker je zahtevana obvezna listina menica, in ker obsega tudi menični red v čl. 39. slično določilo kot § 1428. o. d. z. — zavrglo rekurz A. M—a in odlok c. kr. deželnega sodišča z dne 17. decembra 1887 št. 9515 potrdilo.

Izredni revizijski rekurz A. M—a zavrnilo je najviše sodišče (dne 13. marca 1888, št. 3066), ker se ne more najti v izpodbijanih razsodilih prve in druge instance povod, ki bi opravičeval sklicevanje na dvorni dekret z dne 15. februarja 1833. št. 2593 z. p. z. Te rešitvi ste marveč zakonu popolnoma primerni. Iz naredbe z dne 25. januarja 1850, št. 52. d. z. se namreč nedvojno razvidi, da se more zmatrati za menično-pravno zahtevo le tista, ki izvira iz meničnega pisma, kar pa se nikakor ne more trditi o zahtevi rekurentove tožbe, naj se mu izroči pobotana v tožbi navedena menica.

c) *Exceptio rei in iudicium deductae.*

Jože D. tožil je Antonijo P. na plačilo posojene svote 200 gld. Toženka zahtevala je, naj tožnik položi aktorno kavicijo ali pa stori v § 406. o. s. r. omenjeno prisego. Sodišče je tej zahtevi ugodilo, tožnik Jože D. pa niti kavicije ni položil niti prisega ni storil, ampak odstopil je svojo terjatev z odstopnim pismom z dne 25. aprila 1887 Lorencu Z., kateri je, vpiraje se na to odstopno pismo, proti Antoniji P. vložil novo tožbo. Toženka vpirala je svoj odgovor v zmislu § 40. o. s. r. na *exceptio litis pendentis*.

Okrajno sodišče je tožbo zarad nepristojnosti zavrnilo iz sledečih na kratko posnetih

razlogov:

Tožnik poziva toženko na podlagi dolžnega pisma z dne 1. novembra 1860 v zvezi s cesijo z dne 25. aprila 1887 na plačilo posojila 200 gld. Toženka vgovarja, da zarad tega posojila pravda že teče, kajti s tožbo de praes. 23. januarja 1886, št. 1516 tožil jo

je pri tem sodišči za ta dolg že cedent Jože D., in ta pravda še ni končana, ker še ni izdana sodba in tožnik Jože D. tudi tožbe vstavil ni.

Tožnikov odgovor na to, da je Jože D. s tem, da kavecije za troške ni položil ter tudi dotične prisege ni storil, pač pa plačal troške incidentne pravde, od tožbe odpadel, je sam ob sebi ničeven ter ga z ozirom na zakonita določila o aktornej kaveciji in o incidencijah sploh ni treba še posebno ometavati. Navedeni vgovor toženke vtemelji po § 40. o. s. r. oziroma po §§ 26. in 7. s. p. nepristojnost sodišča o tej tožbi, ker je iztoženi dolg že predmet drugi pravdi.

Apelacijo tožnikovo je nadsodišče graško s sodbo z dne 30. novembra 1887, št. 12034 zavrnilo ter potrdilo sodbo prvega sodnika, popravlja je jo v tem, da se ima glasiti: „tožba de praes. 10. maja 1887, št. 11977 na plačilo posojila 200 gld. se zavrne, ker pravda o isti stvari še teče“.

Razlogi.

Vgovor toženke, da je cedent Jože D. zarad iste reči že tožil in pravda še teče, je vtemeljen, ker je zarad cedirane terjatve smatrati cesijonarja za isto osebo, kot je cedent in ker se zarad tega, da cedent aktorne kavecije ni položil, ne more reči, da je odstopil od tožbe, marveč je posledica tega, da se ni položila kavecija le to, da toženki ni treba odgovarjati, da-si pravda do nadaljevanja ali odstopa od tožbe še teče.

Res je sicer, da ta vgovor ni vgovor nepristojnosti, ker § 40. o. s. r. zahteva, da teče pravda pri kakem drugem sodniku, ampak je *exceptio rei in iudicium deductae*, katera ni izključena, ker teče stvar pri istem sodniku. Kajti če ima § 40. o. s. r. v mislih le slučaj, da ista pravda teče pri kakem drugem sodišči, se iz tega ne more sklepati, da je zarad tega dopustno, zarad iste prepirne zadeve vpomagati zapored več tožb, ne da bi bila pravda zarad prve tožbe že končana, ker že določila § 49. o. s. r. in dv. dekr. z dne 15. januarja 1787, št. 621 z. p. z. prepovedujejo, od slabo podkrepjene tožbe v ta namen odstopiti, da se naknadno vporabijo opuščeni podkrepi in bi se temu propisu lahko izognilo, ko bi bilo dopuščeno obravnavati o novi tožbi vsposed s prejšnjo in s tem v isti zadevi dobiti več sodb.

Tožbo je toraj zavrnilo, ker v isti zadevi že teče pravda. Če je tudi sodba prvega sodnika izrekla to z izrazom, da se tožba zavrne zarad nepristojnosti, to vendar ne nasprotuje potrditvi s popravkom, ker je iz razlogov prvega sodnika razvidno, da je zavrnil tožbo zarad že tekoče pravde in gre tedaj le za formalni popravek.

Najviše sodišče potrdilo je s sodbo z dne 8. februarja 1888, št. 1509, sodbo nadsodišča.

d) Zvršilo na posestne in užitne pravice.

Janezu K. dovolila se je v izterjanje njegove terjatve 7 gld. 65 kr. zvršilna rubežen in cenitev posestnih in vžitnih pravic, katere je imela Marija J. do parcel št. 475, 479 in 480 kat. obč. Podgorica. Uradni sluga, kateremu je bilo naročeno zarubiti te pravice, poročal je sodišču, da je zvršenki dostavil odlok in te parcele zarubljenim izrekel, cenile so se posestne in vžitne pravice ter tudi pri zvršilni dražbi prodale.

Vsled rekurza zvršenke je nadsodišče graško z odločbo z dne 9. novembra 1887, št. 11887 zvršilno dražbo, cenitev in rubežen vničilo ter okrajnem sodišču naročilo, naj da te pravice vnovič popisati in ceniti, ker se rubežen in cenitev ni vršila niti v zmislu prošnje zvršiteljeve niti v zmislu sodnega odloka, ker je uradni sluga parcele same zarubljenim izrekel in pravice, katere je imel zarubiti, niti popisal ni; ker tudi cenitev ni primerna, ker se sploh ni konstatovala kakovost vžitnih pravic Marije J. do parcel št. 475, 479 in 480 kat. obč. Podgorica, ker se ni oziralo na dolžnosti, katere ima menda zvršenka ozirom na te parcele. Zajedno se je naložilo zvršitelju, povrniti zvršenki troške rekurza.

Zoper to odločbo oglasil je zvršitelj revizijski rekurz in scer in merito, posebno pa glede izreka o troških, češ, to ni njegova krivda, da sodna izposlanca svoje naloge nista pravilno zvršila.

Najviše sodišče je z odločbo z dne 21. februarja 1888., št. 2100 revizijski rekurz zavrnilo ter potrdilo odločbo nadsodišča, to uvaževaje, da iz zapisnikov sestavljenih v tem zvršilu ni razviditi naslova, na katerega se vpirajo posestne in vžitne pravice Marije J. do parcel št. 475, 479 in 480 kat. obč. Podgorica, toraj predmet, na katerega meri zvršilo, ni dovolj popisano in označeno, nadalje, ker so se glasom dotičnih zapisnikov parcele same rubile in cenile in uvaževaje, da je provzročil zvršitelj, ker je vkljub pomanjkljivo izvedenim zvršilnim činom 1. in 2. stopinje prosil za dražbo teh pravic troške, katere je imela Marija J. s svojim rekurzom.

Zanimivejše razsodbe v obrano zakona (§ 33. k. p. r.)

III.

Zakonska Ivan in Marija P. sta 1. junija 1886. zoper Jožefo L. vložila tožbo zaradi prestopka zoper varnost časti v zmislu § 488. k. z. trdeča, da je ona 26. aprila 1886. javno dolžila Marijo P. prešestva. Dne 8. junija 1886. vršila se je o tej tožbi razprava; okrajno sodišče pa je obdolženko oprostilo obtožbe omenjenega prestopka na podlagi § 259. št. 3. k. p. r. za to, ker se je dejanje, katerega se toži Jožefa L., po izidu razprave zgodilo že pred 2. svečanom 1886. in ker je bila tožba vložena še le 1. junija 1886., toraj po preteku šesttedenskega obroka v zmislu § 530. k. z., vsled česar je izključeno kazensko preganjanje navedene žalitve zaradi vgasnenja tožbine pravice.

Deželno sodišče je na vzklic zasebnih tožiteljev po dovršeni vzklicni razpravi Jožefo L. obsodilo zaradi prestopka po § 488. k. z. v osemdnevni zapor.

Tudi po razlogih deželnega sodišča zgodilo se je žaljivo dejanje pred 2. svečanom 1886., toda po njegovem mnenju tožbina pravica in oziroma kaznjivost djanja nista vgasnili zato, ker sta zasebna tožitelja storjeno žaljenje zvedela še le 31. majnika 1886 in precej 1. junija 1886. vložila tožbo, ter se zaradi tega v pričujočem slučaju ne more govoriti o vgasnenju pravice do tožbe in kaznjivosti dejanja, ker se mora obrok zastaranja ali vgasnenja računati od dneva, katerega sta zasebna tožitelja to zvedela, ne pa od tedaj, ko se je djanje zgodilo.

Vsled pritožbe ničnosti v obrano zakona razsodil je kasacijski dvor dne 3. marca 1887. št. 14.497., da se je z omenjeno sodbo deželnega sodišča prelomil zakon, posebno določba §§ 531. in 532. k. z. ter se je dotična sodba vničila in Jožefa L. oprostila obtožbe iz sledečih

razlogov:

— — — Ako se preudari, da se stavi za prestopok § 488. k. z. kot najviša kazen zapor prve stopinje, da toraj kaznjivost tega prestopka po § 532. k. z. vgasne po preteku treh mesecev, in ako se dalje premisli, da je ta obrok, kateri se ima po § 531. k. z. računati od časa, ko se je djanje zgodilo, o času vložene tožbe, to je 1. junija 1886. že davno pretekel, — sledi iz tega, da

se je morala obtoženka zaradi vgasnenja kaznjivosti njej podtikanega dejanja oprostiti obtožbe, ne oziraje se na to, kedaj sta zasebna tožitelja o tem dobila vednost, to tem bolj, ker zasebna tožitelja po § 530. k. z. moreta tožiti le tekom obroka § 532. k. z.

IV.

Vsled ovadbe, da se je brambovec W. K. samega sebe pokvaril, prosilo je dotično deželno-brambeno poveljništvo c. kr. okrajno sodišče v S., naj poizve na podlagi priloženih spisov, če so trditve ovadbe resnične in naj potem pošlje spise s poizvedbami vred nazaj, da se bode vpeljala „superarbitracija“, oziroma daljno postopanje vojaškega sodišča proti omenjenemu brambovcu.

Okrajno sodišče smatralo je to „rekvizicijo“ za ovadbo zaradi prestopka v zmislu § 409. k. z., razpisalo je proti W. K. glavno razpravo, ter ga s sodbo z dne 20. septembra 1885, št. 1456. oprostilo obtožbe na podlagi § 259. št. 3. k. p. r. Vsled vzklica potrdilo je okrožno sodišče to sodbo.

Vsled ničnostne pritožbe v obrano zakona vničil je kasacijski dvor z razsodbo z dne 9. marca 1887, št. 934. omenjeni sodbi, s katerimi se je prelomil zakon, iz sledečih

razlogov:

— — — Ker je bil W. K. dne 28. aprila 1879. potrjen k deželno-brambovskemu bataljonu št. 75. ter poklican dne 22. avgusta 1885. k orožnim vajam, in ker je on podtikano mu lastno skaženje ali pokvarjenje baje storil 20. avgusta 1885., ter se toraj to skaženje znači za vojno hudodelstvo (§ 293. et sequ. vojn. kaz. zak.) in spada kot tako po § 4. zakona z dne 2. aprila 1885., št. 93. d. z. izključno pod kompetenco vojaške sodne oblasti, — sledi iz tega, da postopanje civilnega kazenskega sodišča, katero je vpeljalo kazensko postopanje zoper W. K. zaradi prestopka po § 409. k. z. in ga potem s sodbo oprostilo dotične obtožbe — prelomi predpise §§ 1. in 60. k. p. r. in člena I. vvodnega zakona za kazenskopravdni red, kakor tudi posebno predpis § 4. zakona z dne 2. aprila 1885., št. 93. d. z., vsled česar je postopanje civilnega kaz. sodišča ničevo.

Dr. K.

Listek.

O prostej volji zločinčev *)

Sodnik presoja, je li obtoženeec zločinil vsled proste volje, ali je pa duševno tako bolan, da je vsled bolezni volja njegova omejena, ali je sploh nima in dalje, kako ovira ali pospešuje njegova duševna belezen njegovo dejanje in kako vplivajo nanj socialne razmere. Le na podlagi tega prepričanja sodi sodnik pravično.

Jasno je, da sodnik razvrščuje zločince, ki zločinijo vsled duševne svoje konstitucije ali vsled socialnih razmer.

V najnovjšem času opazuje psihologi, nadzorniki jetnišnic in zdravniki duševno življenje kaznencev. Večletno neomejeno in redno ponavljajoče se njih občevanje s kaznjenci, bodi si vsled poklica, bodi si z namenom podpira njih opazovanja, posebno, ako tačas pozabo, da v ječi ne sedi le morilec i. t. d., obsojen na toliko in toliko let; — temveč človek, ki hodi in misli.

Sodnik obsoja zakonito samo onega, kateri zločini vsled proste volje. Kjer proste volje ni, ne kaznuje nikdo dejanja. Kjer je volja omejena, sodi milostno. O prostej volji zločinčev prepriča se sodnik sam in ni mu treba ozirati se celo na mnenja zvedencev.

Zvedenec in sodnik tedaj preiskujeta in presojata zločinca vsak po svoje in vsled svojega poklica.

Zvedenec išče v osobi bolezni, ne oziraje se na zakon; sodnik pa sede na zakonita določila, ker mu vrh tega ni ljubo, da bi mu jih razširjeval drug in oproščeval sleparje, vsled česar bi trpela javnost in varnost.

Seveda to nasprotje mine tedaj, kadar se popolni zakon o duševno bolnih, da presede take nevarne osebe svojo, — recimo kazen, varno v posebnih blaznicah in da taka naredba konečno popolnoma zadovolji strogega sodnika.

Statistika o morali nas uči, da se redno ponavljajo dejanja, katera stori človek navidezno s prosto voljo, v svojih časih in svojih krajih, tako: poročitve, porodi, samoumori, zločini i. t. d.

Ponavljajo se tako v nekaterih krajih leta in leta tatvine in uboji v skoro enakem številu, da statistik lahko proračuna za leto naprej njih broj.

*) Glej članka na str. 91 in 122 tega letnika.

Jasno je tedaj, da voljo zločincev gibljejo in vodijo razmere in običaji dotičnega kraja ter ji ovirajo prostost in znano je, da so v nekaterih krajih razni zločini tako navadni, da jih psihologi prištevajo običajem dotičnega kraja.

Najvažnejše moči, katere vodijo storilčevo voljo so: prirojen nagon, temperament, vzgoja in osode.

Duševni razvoj roditeljev zapušča prirojen nagon.

Temperament po značaji svojem sili ali ovira storilca, kadar zločini.

Najbolj vpliva čut.

Človek dobrega srca privoščiči sosedu najbolje in ne pozna ne zla, ne zavisti; človek hudobnega srca veseli se sosedove nesreče in jo rad provzroči sam. To mu vgaja.

Vzgoja vodi čut.

Otrok, katerega uči blag oče in skrbi zanj materina ljubav, nima slabega srca in kadar se vspne do državljana, ne bode osramotil svojih roditeljev.

Preostr, popustljiva ali zanemarjena vzgoja oslabi čut.

Preostr naredi hinavce, kateri z intrigami in prepovedano spolsko ljubeznijo, — celo goljufijo — dospo lahko visoko v človeške družbi. Pozna jih vsak; a ne ljubi nikdo. Popustljivo vzgojeni so navadno omehkuženi gizdalini, lenuhi in brezmejni nečistniki, ki zločinijo često sebi v zabavo. Otroci, vzgojeni v bedi, vidijo vedno surove roditelje in neredne sosede ter ne poznajo reda v hiši in pozneje ne v državi.

Na storilca vplivajo nadalje različne osode v življenji.

Tako socijalno-politične razmere.

Te vodijo tako silno mišljenje in delovanje, da v posebnih časih celim narodom vcepijo značaj. Ljudje se v bedi množe, skrb za najpotrebnejši živež sili posameznika da postane nevaren lastnini, politične razmere pa množe vrh tega državi in vstavi nevarne rogovileže, ki žalijo veličanstvo ter ubijajo premožnejšega sosedu.

Slabe gospodarske razmere množe morilce in detomorilke; poslednje posebno tam, kjer so omejene poročitve ali kjer pomro zaploditelji v vojski ali vsled epidemij. Denarne zadrege silijo zločinca, da požiga in izneveruje.

V poslednjih letih nagromadili so se uporniki vsled namnoženja ljudij, vsled večjega občevanja in urnejšega prometa, vsled cenejšega dela in silne konkurence, vsled napačno vzgojene ljubezni do svobode, vsled elamentarnih nezgod in konečno vsled emancipacijskih teženj.

Individualne razmere vplivajo na posameznikovo mišljenje in sploh delovanje, tako: starost, spol, poklic, coelibat, občevanje in razlike v premoženji.

Iz tega sledi, da je nebrojno različnih razmer vplivajočih na zločinčevu prosto voljo, da nekateri zločinijo kot žrtva svoje okolice, druge pa varuje lastna duševna krepost in vgodne družbinske in sploh socialne razmere.

Zločince razvrščamo v dve vrsti:

Zločince vsled prilike in zločince iz navade.

Prvi zločinijo slučajno ali po svoji naravi; poslednji iščejo prilike, da greše.

V prvi vrsti je največ zločincev iz strasti. Popolnoma brezmažežni ljudje vskiye v jezi ali strasti svoji in v tej žalijo soseda, ga poškođujejo telesno ali ga ubijajo. Spolsko razviti pozabijo dostojne meje in nečistijo ter posiljujejo ženske, kadar le dobo vgodno priliko. Najnevarnejši so tačas, kadar se opijo žganih pijač. Tu so tudi morilci, ki iz maščevanja ali ljubosumnosti slepo pokončavajo nasprotnika ter se navadno takoj kesajo svojega djanja. Zopet drugi zločinijo vsled nepričakovanih nesreč in sploh v bedi in prisegajo krivo. Tu sem so vvrščene tudi detomorilke, katere vsled vzbujenosti pri porodu, iz strahu pred jezično okolico ali vsled obupnega prepričanja, da so zapeljane in zapuščene od ljubimca, popuščajo rojence svoje po straniščih ali jih poduše v krpah. Kadar se vmirijo, mislijo trezno, se kesajo svojega nepremišljenega dejanja in žive potem često vzgledno.

Zločinci druge vrste, to so zločinci iz navade, iščejo povsod prilike, da pokažejo svojo — drugo naravo! Zločinci te vrste greše, če jim je treba ali ne, nekateri v navidezni sili, drugi, ker jih to tako veseli. Nekateri vporabljajo vse svoje duševno mišljenje, da pomove svoje stare grehe in da ne zgube svojega znanega imena.

Vlačugar se potepa, kaznuj ga ali oprosti ga sodnik; ogiblje se dela, leži v slami, vživa v njej, popiva žganje ter ljubi ženske svoje vrste. Tu sem so vvrščeni sploh vlačugarji in navadni tatovi; poslednji kradejo povsod; a nikjer veliko. Malo, a redno. Navadno se vlačugarji v poznejših letih hipoma posirovijo, tedaj — ropajo!

V tej vrsti so poskrivalci in prekupci vkradenih stvari, navadni goljufi in ponarejalci denarjev in pisem; poslednji so često duševno zelo razviti in omikanci. Tak zločinec se navadno nikdar ne kesa djanja; v ječi se ga ne sramuje in sojetnikom pripoveduje rad o svoji

zvijači; često se hvali samega sebe brezmejno. Kadar se kesa, tedaj se le navidezno, da bi opeharil svoje čuvaje.

V tej vrsti odlikujejo se konečno posebni sleparji velikih mest, duševno nadarjeni, primerno omikani, kateri so s svojo razvito zvijačo in gladko gibčnostjo silno nevarni lastnini; celo opreznim. Pečajo se samo s tem; to je njih obrt, njih poklic. Taki zločinci so fini ljudje, plemenitega vedenja, sočutni in primeroma drzni. Pridejo, nihče ne ve od kod in zginejo, nihče ne ve kam. Nosijo sto imen, ponarejajo pisma in se oblačijo v obleko drugega spola. Imajo svoje varne zaveznike in so često ljubljenci lepih zakonskih žen iz najboljših stanov. Kesa ne poznajo.

Nekateri antropologi menijo, da so vsi zločinci nekaki bolniki vsled nenormalne konstitucije lobanje in možganov in da jim zapuščajo to telesno nerazvitost in nemoralnost sploh njih enako nerazviti, nemoralni in pijančevanju udani roditelji. Tako je često zločincev brat blazen.

Drugi menijo, da je težko določiti meje mej zločincem in blaznim; duševno slabi roditelji vstvarjajo zločince. Poslednji so navadno telesno slabotni, velike glave, nelepe grbaste postave, dolgih neokretnih rok in nog, kozave kože, so hripavi in božjastni.

Nekateri prištevajo zločince iz navade skoro divjakom in blaznim, kateri se približujejo normalnemu človeku. Nosijo že navedene telesne posebnosti, imajo vrhu tega močne zobe; zločinke pa moške obraze in brke. Čuta in ljubezni ne poznajo, zato so pogumni, drzni. Ne boje se močnejšega, ne smrti. V telo se sami vrezujejo, pišejo z lastno krvjo in se radi tetovirajo. Plešejo radi, pijo nezmerno, pojo nesramne pesmi, so pohotni in mečejo denar skozi okno. Sploh so neomikani; a so često izjeme. Kar prično posebno spretno in zvito, to često nadaljujejo in končajo nenavadno nerodno in slabo.

Drugi opazovalci preiskali so anatomske telesa zločincev. Možgani zločincev, posebno zločincev z navade, niso pravilni. Ti kažejo svoje posebnosti že v otroških letih, njih duševno življenje in volja se hitro vturdita, postano lenuhi, pozneje vlačugarji, tatovi, roparji. Sodnik naj jih ne kaznuje po krivdi, a po splošnej nevarnosti, kajti nepopoljšljivi so.

Iz tega sledi, da sta si zelo sorodna nagon do zločinstva in blodnja.

Oba imata skupno podlogo v splošnem duševnem in telesnem oslabljenju.

Nagon do zločinstva nikdar ni blodnja.

Kdor blodi, trpi vsled nepravilnosti možganov ali bolezni v njih; zločinec pa se sam vda nenormalnemu nagonu in protizakonitej težnji.

Zločinec nekako boleha, blazni je bolnik. Zločinec v svojem bolehanji je odgovoren za svoja dejanja, blazni ne. Zločinec v največi organični spremembi blodi.

Seveda težko je določiti meje med obema.

Zločinec ni duševno bolan, temveč duševno slab in njegova a priori slaba ali oslabela duševna moč daje mu slab ali oslabeł značaj in enak čut.

Duševna slabost sedi mu v možganih in vsled tega nosi vidne telesne nepravilnosti; posebno lobanje in glave sploh.

Tako duševno razviti imajo tudi duševne posebnosti.

Duševna njih moč se sploh ne ali težko vzgoja; v šoli so slabi dijaki; vender neprimerno zvití, kadar iščejo lastnega dobička. Drugi se lahko uče, so samouki v rezljanji, slikarstvu in godbi ter se dobro vzvežbajo v teh umetnostih; za druge duševne potrebe pa ob jednom ne kažejo niti najmanjše sposobnosti. Njih čut je skoro vedno razdražen, vskipi nepričakovano hitro od strasti. Brez povoda vesele se razkošno in takoj potem postano brez povoda zelo otožni in mislijo na samoumor. Njih volja je slaba; nagon bolj instinktiven; vzbuja se periodično.

Čuda ni, da ljudje tako duševno slabi ne spolnujejo svojih dolžnosti ter se radi prepirajo z rednimi sosedi, pijo v razdraženosti in kadar ne dobo dela, ciganijo, kradejo in ropajo, v jezi žalijo in ubijajo.

Tako duševno slab tedaj ne blodi ter nima neproste volje.

Doneski k zgodovini advokature na Kranjskem.

I.

Licejska knjižnica ljubljanska hrani iz zapuščine dr. V. J. Janeza Stefana Floriančiča, ki je bil slaven odvetnik v Ljubljani tekom 17. stoletja, mnogo knjig, med katerimi se nahaja tudi Codex Juridicus, ki zadržuje sledeči zanimivi ukaz deželnega vladarja o pravnih troških :

„Der so zu Behebnuß kombt oder ein Endt Vrthl erlangt mag sein Expenss, da dieselb durch das Gericht auss den beweglichen Vrsachen, in deme ergangenen Vrthl nit aufgehbt worden das nächste Recht nach der erlangten Behebnuß vnd endt Vrthl oder zum andern Tag, wann er Spänn: vnd Endt fürträgt, specificiert vnd particulariter zu Gericht einlegen, damit man die seinem gegentheil zuschicken vnd derselb mit seinem Einreden desto fueglicher darauff fürkommen möge. Vnd so man nach beeder Theil Einreden oder auff aines Gegenthails aussenbleiben die Expenss taxirt solle der Gegentheil wider den die Expenss eingelegt worden, dieselb im Stattgebrauchigem Termin der 14 Tag schuldig sein richtig zu machen vnd zu bezalen. Thäte er das nit so solle das nächste Recht nach der beschehnen Taxierung gegen Ihme mit der Späuung verfahren werden. Gleichfalls solle man es mit den Expenssen, die über Endbrechbrief eingelegt werden, halten vnd da jemand ein Expenss jetztgehörter Massen in dem vorbestimmbten Termin nach der erlangten Behebnuß nit eingelegt oder Taxieren lieste, soist dieselb gefallen kraftlos vnd nichtig worden vnd solle darüber im Rechten nichts gehandelt werden . . . Thuen das auch hiermit wissentlich sovil Wir als Herr vnd Landtsfürst von Rechtswegen thun sollen vnd mügen also vnd dergestalt: das sich gedachte von Laybach (to so stanovniki ljubljanski) obbegriffener Ordnung bis auf vnser gnädigstes Wolgefallen gebrauchen, Ihnen auch darwider ainiche Irrung nicht zugefügt werden solle. Mit Vrkhundt dieses brieffs Geben in Vnser Stadt Grätz den zwie vnd zwaintzigsten Tag November Anno fünfzehnhundert Sechs vnd Achtzigisten.

Commissio Ser. mi. Dni Archiducis in Consilio.

Johann Bischof zu Laibach
Statthalter.

Georg Veit Wagenring D.
Cantzleramts-Verwalter

Andrea Sernuss zu Friedenberg
Blas Kirchmayer D.

II.

Iz prisežne knjige kranjskih stanov, katera se hrani v deželnem muzeji Rudolfinum, posnamemo prisego, katero so morali priseči v 17. stoletji odvetniki, ki so stopili v službo deželnih stanov, takratne sodne gosposke na Kranjskem. Glasi se:

Advocatorum Carnioliae Juramentum.

Ich N. Einer löb. Landtschafft dieses Hertzogthumbs Crain vnd der angeraichten Herrschafft Diener vnd provisionirter Schranken

Aduocat Schwere einen leiblichen Aidt dem Herrn Landtschaubtman, Herrn Landtsverweser vnd Herrn Beisitzern dieser löbl. Schranken, vnd demselben Gericht, anstatt einer gemeinen Landtschaft in Crain, von allen Ständen gewärtig vnd gehorsamb zu sein, ihre ordnungen, geschäften vnd gebott zu halten, die Partheyen vnd sachen, so Ich annimb vnd mir bevolchen werden, mit ganzen Rechten vnd threwen Ihr Gerechtigkeit, nach besten Fleiss, vnd verstandt, nach Gebrauch der Schranken fürzubringen zu rathen vnd zu handeln, darinen wissentlich kein falsch vnrecht oder gefährlich verlengere zu brauchen, noch Sye zu suechen vnterweisen, die haimblichen rath vnd behilff den Partheyen zu schaden niemandts zu offenbaren, noch einiche rechtsführung vnter einichem Schein an mich sub poena Infamiae zu erhandlen, das Gericht vnd die Herrn Beysitzer allerzeit zu Ehren vnd vor Ihnen alle Vn-ehrbarkheit vnd böse hizige Ein- vnd Nachrede, die der Handlung vndienstlich bei straff zu vermeiden, die Partheyen vor dieser Schranken über die gewöhdliche Ordnung vnd Tax mit der belohnung nicht zu beschwören, sondern an derselben begnüngig vnd zufrieden zu sein, noch von Müeth vnd Gaab willen der sachen, so Ich mich annimb oder mir anbevolchen wirdet ohne redliche vrsachen oder erlaubnis des gerichts zuentschlagen sondern bis zum endt des rechtens auszuwartten vnd sonst alles das zu halten vnd zu lassen, was sich von rechts vnd gewonheit wegen gebührt. Threwlich vnd ohne gefährde als wahr mir Gott helff, dann die gebenedeyte Mutter Gottes vnd alle lieben Heiligen. Amen.

III.

V zapisniku odvetnikov, ki so bili od l. 1685.—1721. nameščeni nahajamo imena :

1685, 19. nov. dr. Andrej Burger, dr. Jurij Andrej Mugerle, dr. Iv. Jurij Gumerer, dr. Pavel Valeri von Schwitzen — vsi kot nadbrojniki (supernumerarii).

1685, 22. nov. dr. Iv. Jurij Dollnitscher.

1690, 11. marcija dr. Iv. Stef. Floriantschitsch.

1690, 20. nov. dr. Ferdinaad pl. Wrembfeldt, dr. Anton Leopold Casimiri, dr. Karol Josip Cappus, dr. Anton Ferdinand Raab, dr. Ivan Franc Papler, dr. Iv. Gottscheer.

1692, 18. nov. dr. Gregoritsch.

1693, 24. nov. dr. Sumreger.

1694, ponedeljek po sv. Leopoldu dr. Iv. Jos. Wolkh.

1695, 26. marcija dr. Schagar, dr. Iv. Ant. de Giorgio
dr. Adam Matija Schafranitz.

1703, 8. junija dr. Iv. Mihael Rosner, dr. Ferd. Heupl.

1706, 24. marcija dr. Franc Sigmund pl. Vtschan, dr.
Pavel Ignacij Reschen, dr. Franc Ignacij Pogatschnik, dr. Franc
Henr. Weynacht.

1708, 28. nov. dr. Iv. Ant. Vermatti.

1710, 9. nov. dr. Franc Kristof Wagathey.

1711, 13. januarija, dr. Iv. Bapt. Preschern.

1713, 23. januarija dr. Franc Ljudovit Radisch, dr. Iv.
Bapt, Weinitzer.

1714, 28. junija dr. Felber in dr. Obreza.

1715, 3. julija dr. Koprivnikh, dr. Zorn, dr. Kasner.

1816, 3. februvarija dr. Franc Anton Moth. pl. Vtschan.

1719, 31. januarija dr. pl. Punchenthall.

1719, ponedeljek po sv. Trojici dr. Domin. pl. Schüfferstein.

1720, 27. maja dr. Iv. Hir. Marzina.

1721, 13. januarija dr. Jos. Valentin pl. Ehrenreich, dr.
Franc Anton pl. Janeschitz. *P. pl. Radics.*

Drobne vesti.

(Osobne vesti). Imenovan je avskultant Alfonz Kapun sodnim
pristavom v Vrhniki.

Sodni pristav v Trstu Peter Olivo dobil je o priliki svojega umi-
rovljenja naslov in značaj svetniškega tajnika.

Premeščen je sodni pristav dr. Josip Fraidl iz Vrhnike na Ptuj.

Umrla sta: dne 24. aprila t. l. odvetnik dr. Anton Mravljak v
Ljutomeru, dne 27. aprila odvetnik dr. Karol Higersperger v Celji.

(Zakonik za Črno Goro), katerega je sestavil profesor dr. Bal-
tazar Bogošić, bil je, kakor poročajo dnevnik, dne 8. maja t. l. v Ce-
tinji slovesno razglašen ter zadobi zakonito veljavo z dnem 1. julija t. l.
Ker nam dosedaj še ni došel noben izvod zakonika pridržati si moramo
obširneje poročilo za drugokrat.

(Odvetniški koncipijenti) morajo se po najnovejšem razsodilu
nadsodišča graškega, katero je potrdilo najvišče sodišče, skazati kot na-
mestniki odvetnikovi z legitimacijskim listom odvetniške komore, substitucijska
opomba na pooblastilu odvetnikovem ne zadostuje.

(Pri sodnih poravnava h) odrajta se običajno pristojbina brez ozira
na pravdne troške. Odvetniška komora v Pragi poprašala je v tej zadevi
finančno ministerstvo in to se je izreklo, da je po njegovem mnenji treba
razun od pogojene svote tudi od pravnih troškov odrajtati pristojbino v kolekih.
